

2016-09-01

WIEDZA O KULTURZE KLASA I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

SZKOŁY BENEDYKTA

Materiał zawarty w programie nauczania przedmiotu wiedza o kulturze został podzielony na trzy ogólne grupy tematyczne:

- kultura jako środowisko człowieka,
- współczesna kultura artystyczna,
- kultura kultury.

Treści nauczania

I. Kultura jako środowisko człowieka

1. O dwóch znaczeniach słowa *kultura*
2. Kultura narodowa – coś, co nas łączy
3. Kultura lokalna jako wspólnota twórcza i uczuciowa
4. Czy popkultura to kultura?
5. Kultura a ciało
6. Architektura jako przestrzeń kultury. Od fabryki do Disneylandu
7. Galeria handlowa jako przestrzeń kultury
8. Rzeczy w przestrzeni kultury
9. Artysta i kontrkultura
10. W kręgu subkultur
11. Społeczności internetowe – czy w sieci jest życie?
12. Kultura globalna

Zagadnienia i problemy:

- kultura w znaczeniu szerokim i wąskim (kultura artystyczna), kultura jako środowisko człowieka, teksty kultury – nauka „czytania” i analizowania różnych elementów kultury jako tekstu;
- wyznaczniki i kanon kultury narodowej, zmiany, jakim ulega ona w zetknięciu w kulturą globalną, problem tożsamości narodowej, praktyki kulturowe;
- czym jest kultura lokalna, jak wygląda we współczesnych miastach, jak się zmienia pod wpływem nowoczesnych mediów, podtrzymywanie więzi i tradycji, małe ojczyzny, kontrola społeczna;
- kultura popularna i masowa, znaczenie mediów dla jej rozwoju, rozrywka i reklama w kulturze masowej, jakość jej produktów i reprezentacja gustów odbiorców, kreowanie nowej rzeczywistości przez popkulturę;
- wyuczone sposoby posługiwania się ciałem, tabu, krąg kulturowy, historia badań nad seksualnością, społeczne normy związane z ciałem, kanony piękna zróżnicowane według płci i kręgów kulturowych;
- wielkie budowle architektury jako teksty kultury, architektura nowoczesna i postmodernistyczna, współczesna architektura w Polsce;
- rys historyczny przestrzeni handlowych, teren hipermarketu i galerii handlowej jako tekst kultury, konsumeryzm i analiza przyjemności płynącej z kupowania;
- podwójna funkcja rzeczy: użytkowa i znaczeniowa, rzeczy jako nośniki znaczeń, funkcja i estetyka przedmiotów, budowanie wizerunku za ich pomocą, estetyka jako język, wzornictwo przemysłowe;
- zjawisko bohemy, bunt bohemy przeciwko sztuce akademickiej, geneza kontrkultury, cyganeria europejska i polska (np. impresjoniści), sztuka awangardy i jej relacje z kulturą mieszczańską, bunt studentów i hipisi, powody buntu, kontrkultura dzisiaj;
- różnice między kontrkulturą a subkulturą, zamknięty charakter subkultur, wzory zachowania narzucane przez subkulturę, kultura hip-hop jako przykład subkultury, estetyka graffiti i graffiti jako tekst kultury, miejsce subkultur na mapie kultury;

- odwzorowanie życia społecznego w internetowych społecznościach, typy więzi społecznych, wspólnota, społeczeństwo sieci, komunikacja za pomocą społeczności internetowych i jej realny wpływ na politykę oraz życie społeczne, przestrzeń prywatna a przestrzeń publiczna w Internecie, indywidualizacja, „Ja” realne, „Ja” wirtualne;
- globalizacja a technologia, zmienność kultury, przyspieszenie technologiczne, świat jako konglomerat różnic, rozproszenie i unifikacja, zalety i wady globalizacji.

Pojęcia operacyjne:

kultura w znaczeniu szerokim i wąskim (kultura artystyczna), tekst kultury, kultura narodowa, tożsamość narodowa, kultura lokalna, kultura globalna, kontrola społeczna, praktyki kulturowe, więź społeczna, kultura popularna, kultura masowa, tabu, krąg kulturowy, norma społeczna, postmodernizm, konsumeryzm, bohema, kultura mieszczańska, kontrkultura, subkultura, wzory zachowania, indywidualizacja, globalizacja

II. Współczesna kultura artystyczna

1. Co wspólnego ze sztuką może mieć koło od roweru?
2. Czy partia polityczna może być dziełem sztuki?
3. Czy teatr jest sztuką dla wybranych?
4. Teatr alternatywny jako alternatywa dla teatru
5. Taniec, czyli co nas porusza
6. Do czego jest potrzebna muzyka?
7. Świat w fotografii
8. Kino – świat marzeń i efektów specjalnych
9. Film – sztuka czy rozrywka?

Zagadnienia i problemy:

- kulturowe funkcje sztuki, narodziny sztuki nowoczesnej (kubizm, kolaż itd.), umowność interpretacji dzieł sztuki, grupa De Stijl, surrealiści, zróżnicowanie kultury artystycznej;
- nowe postaci dzieła sztuki (instalacje przestrzenne, happeningi, instalacje i rzeźby wideo itd.), pop art, rzeźba społeczna, sztuka nowych mediów, odwołania współczesnych artystów do europejskiej tradycji sztuki (Bill Viola, Marek Kijewski);
- konwencje teatralne (realizm, symbolizm, ekspresjonizm, teatr absurdu itd.), „sztuka dobrze zrobiona” i jej wpływ na współczesną telewizję, antyrealizm, Wielka Reforma Teatru, „młodzi zdolni” reżyserzy polscy;
- teatr alternatywny, poszukujący, eksperymentalny, Teatr Okrucieństwa, Teatr Laboratorium Jerzego Grotowskiego, wspólnota teatralna (Gardzienice), teatr otwarty, teatr śmierci (Kantor), współczesna koncepcja postrzegania teatru alternatywnego;
- balet klasyczny, balet romantyczny, Balety Rosyjskie Diagilewa, taniec współczesny, taniec wyzwolony (Isadora Duncan), teatr tańca, Tanztheater Piny Bausch, polski teatr tańca, taniec ludowy, taniec rozrywkowy;
- indywidualny odbiór muzyki, potrzeba muzyki, rozwój muzyki i dwudziestowieczne nurty (impresjonizm, ekspresjonizm, folklorizm, jazz), klasyfikacje muzyki;
- krótka historia fotografii, umasowienie fotografii, fotografia jako dziedzina sztuki, funkcje fotografii, fotografia jako element spektaklu mediów;
- kino jako przemysł, hollywoodzkie kino gatunków (western, komedia, melodramat, musical, horror itp.), system producencki, konwencja gatunków filmowych, struktura narracyjna gatunków filmowych, hybrydy gatunkowe, współczesne kino gatunków, kino efektów specjalnych;

- film jako dzieło sztuki, film jako synteza wielu sztuk (obrazu, słowa, muzyki itd.), kino autorskie, polska szkoła filmowa (Wajda, Has, Munk, Kutz, Konwicki), autorskie kino dzisiaj
- postmodernizm, film jako tekst kultury.

Pojęcia operacyjne:

kubizm, kolaż, pop art, video art, sztuka nowych mediów, konwencja, realizm, antyrealizm, MChAT, Metoda (The Method), iluzja, symbolizm, ekspresjonizm, teatr absurdu, „sztuka dobrze zrobiona”, inscenizacja, Wielka Reforma Teatru, „młodzi zdolni”, teatr alternatywny/poszukujący, obrzęd, teatr otwarty, teatr śmierci, happening, balet klasyczny, balet romantyczny, Balety Rosyjskie, taniec wyzwolony, taniec współczesny, teatr tańca, Tanztheater Piny Bausch, nurty rozwoju muzyki, folkloryzm, jazz, umasowienie fotografii, kino gatunków, struktura narracyjna, kino autorskie, kadr, schemat fabularny, polska szkoła filmowa, montaż, synteza sztuk
--

III. Kultura kultury

1. Spektakle kultury
2. Dlaczego oglądamy *reality shows*?
3. We władzy telewizji – wielu ogląda nielicznych
4. Telewizja i jej gatunki, czyli życie w odcinkach
5. Era internetu – życie chwilą
6. Multimedia – świat aktywnych użytkowników
7. Czy reklama jest lustrem kultury?

Zagadnienia i problemy:

- narodziny nowoczesnego spektaklu, europejskie wystawy powszechne, geneza i analiza wielkich widowisk (sportowych, koncertów, pokazów mody itp.), bohaterowie spektakli medialnych, historia jako spektakl (rekonstrukcje bitew);
- geneza *reality show*, *Big Brother*, laboratorium społeczne, telewizja rzeczywistości, czytanie *reality show*;
- realizm telewizyjny, podział na telewizje publiczną i komercyjną, modele telewizji (stary i nowy), rozrywka i edukacja w telewizji, władza telewizji;
- ramówka telewizyjna jako strukturyzacja życia, telewizja jako medium gatunkowe, serwisy informacyjne, dziennikarstwo obywatelskie, seriale, *sitcomy*, przyszłość telewizji;
- społeczeństwo sieci, szanse i zagrożenia internetu;
- sztuka i komunikacja za pomocą multimediów, cyfryzacja mediów, *multitasking*, użytkownik multimediów jako odbiorca i twórca kultury;
- grupy docelowe reklamy, różnicowanie produktów przez reklamę, wartości dodane, różnicowanie odbiorców reklamy (konsumentów), reklama jako lustro kultury.

Pojęcia operacyjne:

nowoczesny spektakl, nowoczesne widowisko, <i>reality show</i> , telewizja rzeczywistości, realizm telewizyjny, medium gatunkowe, rytuał, dziennikarstwo obywatelskie, społeczeństwo sieci, cyfryzacja mediów, multitasking, grupa docelowa, różnicowanie produktu/konsumentów, wartość dodana
--